

a - Svyatogorsk Lavra, b - unique Cretaceous pines.

References

1. <https://mepr.gov.ua/timeline/?t=593&th=0&m=2&g=593&from=&till=>

УДК 349.7(477)(075.8)

Балиук Г., член-кореспондент НАПрН України, д.ю.н., проф.; Ковальчук Т., к.ю.н., доц.; Сlepченко А., к.ю.н., доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ ПРОБЛЕМИ: МОРАЛЬ І ПРАВО

Baliuk G., Corresponding Member of the National Academy, of Legal Sciences of Ukraine, Dr., Prof.; Kovalchuk T., Ph.D., Assoc. Prof.; Slepchenko A., Ph.D., Assoc. Prof.

CHERNOBYL PROBLEMS: MORALITY AND LAW

Мабуть це логічно, що за всіма подіями, які відбулися і відбуваються в Україні протягом останніх восьми років, для українського суспільства на далекий план відійшли не менш доленосні проблеми країни. Найгостріші серед них – Чорнобильські.

Що сьогодні найбільш турбує, зокрема, працівників підприємств Державного агентства з управління зоною відчуження? Людей обурює і турбує тривала невизначеність перспектив розвитку виробничо-господарського комплексу зони відчуження, часті зміни керівництва та нескінченні процеси «реформування» і «оптимізації». Адже постійні експерименти з реорганізації підприємств ДАЗВ або створення нових «зі старими функціями», жодного разу не дали будь-якої економічної вигоди [1].

Усе це разом із постійним недофінансуванням не може впливати на ефективність роботи підприємств зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, а відповідно і на кінцеві результати їхньої діяльності. Висловлено таку можливо спірну думку: на сьогодні найбільшу екологічну загрозу становить не ЧАЕС або об'єкт «Укриття». Головна небезпека зони відчуження на сьогодні – неконтрольоване забруднення поверхневих і підземних вод, ймовірність виникнення лісових пожеж. Так, у Яновському затоні та у багатьох інших водоймах зони відчуження рівень забруднення значно вищий ніж за рівень радіоактивності рідких РАВ. І все це фільтрується, мігрує, потрапляє у Прип'ять, ґрунтові води, а згодом ще нижче – на рівень підземних горизонтів питної води. Нині, як стверджують фахівці, рівень води у Дніпрі у 10-12 разів вищий, ніж був до аварії на ЧАЕС. Що ж треба зробити для покращення ситуації? Пропонується терміново перезахоронити тверді радіоактивні відходи, які ще можна перезахоронити, інакше це незабаром потече у Дніпро, і це при тому, що Дніпровську воду нині п'ють 35 мільйонів людей [1].

Оскільки ми поставили запитання про те, що ж можна зробити в такій ситуації, спробуємо дати і відповідь. Ми говоримо про необхідність залучення іноземних інвестицій в сферу охорони навколишнього природного середовища, природокористування та забезпечення екологічної безпеки. Однак, чим Україна зможе привабити інвестора?

Якщо вже йдеться про залучення закордонних партнерів до вирішення наших вітчизняних проблем, то не обійдеться без того аби не зачепити питання інвестиційної привабливості України в очах іноземців. А тут далеко не все гаразд. Ґрунтуючись на офіційних даних та дослідженнях науковців торішні обсяги капітальних інвестицій у вітчизняний АПК становили 36 мільярдів гривень, що фактично удвічі (на 46.7%) менше ніж 2019 року. Такі показники, вважаємо, можна порівняти з тими, що були в

цьому секторі нашої держави кризового 2009 року і це ще не все. Як так сталося? Поряд із тимчасовими негативними чинниками – пандемія, очікування на запровадження ринку землі – тут діють і системні постійні чинники, які самі собою не минуться, їх доведеться цілеспрямовано позбуватися.

Більшість таких системних причин лежать поза компетенцією як економічного, так і екологічного блоку уряду і взагалі за межами економічної і екологічної галузей, хоч їхній вплив на економіку і екологію дуже і дуже відчутний. Європейська Бізнес Асоціація наголошує, що спостерігаємо істотне зниження настроїв інвесторів в Україні, якого не було з 2013 року. За підсумками Європейської Бізнес Асоціації спільно з юридичною фірмою «Василь Кисіль і партнери» індекс інвестиційної привабливості нашої країни наприкінці 2020 впав до 2.4 пункта із 5 максимальних. Зі 101 керівника компаній - членів асоціації 78 назвали інвестиційний клімат в Україні несприятливим. Із початку року цей показник зріс на 16 пунктів [2].

Половина опитаних вважає, що протягом щонайменше півроку новим інвесторам не варто намагатися вийти на український ринок, а 45% опитаних очікують на подальше погіршення ситуації. При цьому карантинні обмеження називають далеко не головною причиною. Чинне місце обіймають криза судочинства, брак верховенства права, гарантій прав власності, корупція, вплив тіньової економіки. Називають також нестабільність податкового законодавства (як кажуть, краще мати правила погані, але стабільні, ніж добрі, але які весь час змінюються), складні взаємини бізнесу з митною та податковими службами, іншими контролюючими та правоохоронними органами.

Тепер давайте поставимо собі запитання: що скаже собі потенційний інвестор, побачивши що в Україні рейдери можуть не впустити поліцію, якщо не захочуть, і нічого їм за це не буде? Для громадян цивілізованої країни це щось зовсім несприйнятне. Як працювати в таких умовах вони не розуміють.

У зв'язку з цим нам видається, що надзвичайно актуальними є два закони прийняті Верховною Радою України нещодавно, а саме 2 березня 2021 року. Перший закон має назву «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в Україні» [3]. Другий закон – його назва «Про внесення зміни до пункту 4 Розділу 21 «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України щодо звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору» [4].

Література

1. Прокопчук С. Зона ЧАЕС: чергова, «реформа» чи прихована авантюра? // Голос України. 2015. 26 лютого. С. 5.
2. Чим можемо привабити інвестора? // Урядовий кур'єр. 2021. 26 березня. – С 1,3.
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в Україні : закон України від 2 березня 2021 року // Офіційний вісник України. 2021 р. № 27. Ст. 1312.
4. Про внесення зміни до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору : закон України від 2 березня 2021 року // Офіційний вісник України. 2021. № 27. Ст. 1313.